

Põlvnemislugu

Nr. 17(54)

Oktoober

2006

Sugu ei lahku soosta, võsu ei veere kännusta. (Väike-Maarja)

Olen tähele pannud, et ajalehe PÕLVNEMISLUGU uue numbril ilmumist oodatakse. Kui kohtad meie igakuiste kogunemiste vahepeal mõnda seltsikaaslast, siis tavaliselt esitatakse mulle muu jutu sees küsimus – kas uus leht ikka ilmub järgmiseks kogunemiseks. Tuletan meelde, et oleme otsustanud anda aastast välja vähemalt kuus numbrit.

Eelmine, numbrit 16(53) kandev, leht oli esimene kaheveeruline. Meelega ei maininud ma seda juhtkirjas, sest selline asjaolu peaks igaühele silma torkama. Ometi ei ole kuulnud kedagi seda uut kujundust kiitmas. Kas oli siis endine üheveeruline leht parem või on mitmeveeruline leht nii tavaline, et seda väikest muutust ei pandagi tähele kui endise lehekujundusega numbrit kõrval võrdluseks ei ole. Toimetuse arvab, et see muudatus on ikkagi edasiminek PL-i ajaloos. Plaanis on ka pöörata suuremat tähelepanu fotode autorite äramärgimisele.

Nagu te isegi tähele panete, vestlen ma juhtkirjades teie so lugejatega. Enamalt on see vestlus ühepoolne, sest ei järgne vastuseid probleemidele. Näiteks suvel mõtlemiseks ja kirjapanemiseks pakutud teemal abielu tüüpidest laekus ainult üks . essee. See Tiina Tafenau lugu on tänasesse lehte ka ära trükitud.

Et lehe sisu mitmekesistada olen ka ise treinud artikleid lootuses, et samal teemal ka keegi teine sõna võtab. Seda ei ole siiani tehtud. Eelmises lehes oli selline pealkirja all „Eestimaal tegutsenud prohvetitest” ning veel varem lugu eesti soost mõisnikest. Neid ei saa ju ise välja mõelda vaid ainst saab kirjandusest. Mõlemas artiklis on juttu ainult mõningatest tegelastest, neid aga on Eestis olnud palju. Seepärast võiks mõni seltsikaaslane selliseid sarju jätkata, kas sama pealkirja all või mõne teise lööva lausega pealkirjastatult.

Vist kaldusin virisema. Uus hooaeg murrab oma üritustega sisse. Tulemas on Paistu kihelkonna uurijate kokkutulek Viljandis; sugupuude, suguvõsatabelite ja uurimismaterjalide näitus Hiiumaal Kärddlas ning sama teemaga ka Viimsis; korraldajad vastavalt: Tafenau, Kadi Laid ja Jaan Tagaväli.

Üle hulga aja avanes seltsil jälle võimalus tutvustada meie hobi - genealoogiat - eesti rahvale televisioonis Maire Aunaste saates „MEIE” 19. septembril 2006. Saates osalesid seltsi liikmetest E. Narusk, K. Ameerikas, J. Reinola, I. Klementi, M. Värvi, R. Maine, F. Puss, A. Saarne, E. Joosep ja allakirjutanu. Kõik läks korda ja suur tänu saatejuhile, kes nagu alati oli enne saadet ära

teinud põhjaliku kodutöö ning viinud ennast kurssi genealoogia-alase uurimistöö mitmekesiste võimalustega. Saadet kaunistasid ka filmilõigud Eesti ajalooarhiivist ja Johansonide suguvõsa kokkutulekult Tuhalaanes.

Saade suurendas ka kindlasti Fredi firma klientuuri, sest Maire tegi suguvõsauurimisele tellimustööna parajal määral propagandat, tuues näite enda suguvõsast pildi saamisest samal teel.

Tavapärast toimus ka samal õhtul Vikerraadiosaate arutelu ja küsimustele vastamine. Selles saates tegi tubli promo seltsile ka meie Järvamaa osakonna juhataja Vello Kallandi, kes tutvustas oma uurimusi ja osakonna tööd. Kindlasti tekkis mitmetel nende saadete vaatajatel-kuulajatel soov seltsiga liituda või alustada/jätkata kodus kapi taga arvuti ees uurimistööd. Austusest Maire Aunaste vastu on tänases numbris ka üks tema kohta käivatest anekdootidest.

Nüüd tänase lehe sisust. Üle hulga aja on lehes artikkel väljastpoolt, st mitte seltsi liikmelt. See on proua Inna Tomsoni juttu Martinsonide suguvõsa kokkutulekutest, milles esineb esmakordselt mõiste „elav sugupuu”. Seltsi liige Elmar Joosep esineb meie lehe veergudel esmakordselt, tuleb aga välja, et ta on tunnustatud kirjamees-uurija. Tema esitatud „Milleks mulle genealoogia” on minu arvates üks asjalikumatest artiklitest lehe ajaloos üldse. Arvestades artikli pikkust ja harivat sisu ilmub sellest meie lehes esimene osa, terve artikli esitab aga autor ajakirjale „Kultuur & Elu” laiemale ringkonnale tutvustamiseks.

Kõigile naistele, kes on huvitatud meestest ja meestele, kes oskavad ennast kritiseerida peaks sobima Tiina Tafenau lugu „Naisevõtt pole naljaasi”. Huvitavaks teeb selle veel fakt, et Tiina kirjutas selle vahetult enne oma hõbepulmi Maiduga nn „vaba naise viimasel õhtul”. Kui jutt juba sellele teemale läks, siis on avaldatud ka üks kosjaskäimise lugu aegade hämarusest „Nõukogude Naise” veergudelt.

Meie huviala puudutavaid raamatuid on hakanud jälle rohkem ilmuma, seepärast ei jõua neid kõiki PL-is üles lugeda, aga osa neist on selleks, et oma kodukandi uurijad saaksid sealt täiendust uurimustele.

Uue rubriigina on tänases lehes „Seltsi arhiivi laekunud...” kus tutvustatakse viimasel ajal arhiivi toodud uusi uurimusi.

Ants Roomets

Asjakohast nalja...

Pangajuhi proua ütleb ühel vastuvõtul Mairele: „Sellise välimusega võiksite Te esineda televisioonis!” Maire vastab: „Aga ma olen Maire

Aunaste" ning vastuseks saab: „mis sellest, nime võib ju muuta!”

Mis tehtud, teoksil, tulemas...

Tallinna osakonna kogunemisel 9.09 esines Tartu Ülikooli filosoofiateaduste doktor Tõnu-Andrus Tannberg loenguga „Sõjaväekohustus Eestis alates 18. sajandist.“

14. oktoobril kell 11.00 esineb osakonna ees Mart Laar rääkides oma raamatust „Äratjad“.

Tallinna osakonna Võrumaa sugupuude uurijate kokkusaamine oli 11. oktoobril 2006 kell 18.00.

Tartu osakonna koosolek toimus 7. oktoobril Tartu Ajalooarhiivi saalis. Malle Salupere ja Erkki Tammiksaar rääkisid Meeri mõisast ja von Seidlitzidest.

Saaremaa osakonna koosolek toimus laupäeval, 7. oktoobril kell 11 Kuressaare lossi hoovis asuvas Saare Arhiivraamatukogus.

Esines Kuressaare linnapea Urve Tiidus, kes rääkis Kuressaare linnast ja linna edasistest arenguplaanidest.

Viljandi osakonna ruumides olid laupäeval, 23. septembril Viljandis Maramaa pst 1 koos Paistu kihelkonna uurijad. Ürituse vorm – vestlusring ning eesmärk - aidata lahendada probleeme Paistu kihelkonna uurimisel ja täiendada oma sugupuid, leides ühiseid sugulasi ja hõimalse. Koos oli üheksa inimest.

2. septembril 2006 pidasid hõbepulmi ehk 25. pulma-aastapäeva Tiina ja Maidu Tafenaud. Traditsiooniline pidulik osa toimus Viljandi Pauluse kirikus ning pidu ise Kärstna rahvamajas.

Selts esitas vabariigi peaministrile taotluse omistada Fred Pussile Valgeristi teenetemärk (IV klass), nii nagu Ants Roometsa ettepaneku peale otsustas seltsi aastakoosolek, mis toimus Maarjamäe lossis.

Hiiumaa muuseumis oktoobris ja novembris näitus "Esivanemate jälgedel" - sugupuud ja mälestused.

Rootsi ja tagasi, ühe genealoogi puhkus...

Raivo Maine

Suvisel ajal on toimumas palju sündmusi ja tegemisi, neist kõige rohkem vast suguvõsade kokkutulekuid. Kuid vahel leiab aset ka haruldasemaid ettevõtmisi. Sellel aastal kuulub nende hulka kahtlemata üritus, mille ametlik nimetus oli „Sveriges Släktforskarförbunds 20-årsjubiléum” – ehk siis lihtsamalt öeldes Rootsi Suguvõsaurimisseltside Liidu 20 aasta juubel. Külalisi oli kutsutud mitmelt poolt, ka Eestist, kuid ilmselt eelkõige reisikulude suurus peletas enamuse eesti genealooge eemale. Allakirjutanu pistis aga hõlmad vöö vahele ning käis Rootsis ära...

Rootsi Suguvõsaurimisseltside Liitu (RSL) kuulub tänase seisuga 162 erinevat seltsi ja organisatsiooni üle kogu Rootsi. Enamus neist on kohaliku/regionaalse iseloomuga, meie mõistes kihelkonna- või vallakesked. Kuid on erandeid, kelle hulka kuuluvad näiteks pika ajalooaga Rootsi Genealoogia Selts, mis tegeleb muu hulgas ka aadelkonna suguvõsade, ning muidugi EGeS sõprusselts G-Gruppen, mille ca 300 liikme huviorbiiti kuuluvad Läänemere ümbruse maad. G-Gruppenisse kuulub omakorda E-Gruppen – Eestist huvituvad genealoogid ning nemad olid ka vastuvõtvaks pooleks Stockholmis.

Juubeliüritusi oli loomulikult kavas palju, kuid põhiliseks sai juubelinädal augustis. Sinna hulka

kuulusid näiteks ühissetevõtmised arhiivide ja muuseumitega (tasuta külastused ja tutvustused), mitmesugused loengud jms. Kuid tähtsündmuseks oli ilmselgelt genealoogia mess 12.-13. augustil Stockholmi külje all asuvas Nacka Strand nimelises paigas, mida tutvustas ka Stockholmi Eesti Päevaleht. Mess kujutas endast kaks päeva kestvat üritust, kus endisest tehasest ehitatud konverentsikeskuses oli erinevatel genealoogia organisatsioonidel (nii Rootsist kui ka mujalt), aga ka näiteks Rootsi arhiividel võimalus rentida pinda ning tutvustada endi poolt pakutavat – põhiliselt erinevaid trükiseid, andmebaase ja uurimisvõimalusi ja –teenuseid ning anda konsultatsioone. Üks suuremaid ning enim külastatuid oli kahtlemata Genline – meie Saaga projekti Rootsi tasuline analoog. Suurt hulka erinevaid andmebaase pakkus organisatsioon nimega Arkiv Digital, aga ka RSL ise on välja andnud hulganisti digitaalseid andmebaase, millest värskeimad on Rootsi emigrantide 1817-1950 andmebaas ning Rootsi surmaindeks 1947-2003. Tutvustati ka pooleli olevaid projekte. Pea kõike välja pandud oli muidugi ka võimalik osta. Ka E-Gruppenil oli oma väljapanek, kus muu hulgas oli võimalik tutvuda rannarootslaste kohta koostatud andmebaasidega.

Sellise laada-messi tegevuse kõrval toimusid ka hulganisti loenguid (4 saalis korraga, vähemalt igal täistunnil), mille hulgas ka hr Peeter Grünbergi loeng suguvõsa uurimise võimalustest Eesti- ja Liivimaa osas.

Messi seltskondlikuma poole pealt võiks mainida pidevalt väikesel laval toimunud kontserte, millega toodi vaheldust tõesesse genealoogilisse tegevusse. Külaliste hulka messil on raske täpselt hinnata, kuid ca 10 000 oli organiseerijate hinnang küll...

Enne messile siirdumist sai käidud Stockholmis Suguvõsaurimise Keskuses, kus asub ka RSL'i kontor, messi esimese päeva lõpetas aga RSL juubelivastuvõtt, kombinatsioon ametlikust ja kultuurilisest osast. Ametlik osa oleks vastavuses

EGeS aastakoosolekuga, kuid kultuurilist poolt (mida esindas väike orkester kavaga klassikast tänapäevani) ning ka kõigi poolt kaasa lauldud RSL laul, EGeS seni viljelenud pole. RSL juht hr Ted Rosvall andis ülevaate liidu ajaloost, mälestustega esinesid mitmed vanemad uurijad, anti üle RSL aunimetused ja sinna juurde kuuluvad meened. Tervitustega esinesid ka külalised Taanist, Norrast, Soomest, Saksamaalt ja Eestist. Öhtu lõpetas seltskondlik osa kerge eine ja tantsuga...

Lühikeses artiklis ei saa kõike edasi anda, kuid mulje oli võimas ning nii mõndagi sai kõrva taha pandud. Koostöö ja kontaktid aga Rootsiga jätkuvad ning järgmiseks sammuks on ilmselt E-Gruppeni liikmete külaskäik Eestisse veel sellel sügisel...

Grupipildil on keskel G-Gruppeni juht Gustaf von Gertten, vasakul on E-Gruppeni juht Tõnis Laks ning paremal Peeter Grünberg. Tõnise ja Gustafi vahel on E-Gruppeni ja EGeS liige Viive Selg, teine daam on proua Tiiu Valmet. Pildistas Raivo Maine.

Milleks mulle genealoogia?

Elmar Joosep

Mind tõi suguvõsa uurimise juurde onutütar Evi Rein, kes on teinud meie sugupuu koostamise peamise töö. Sugupuu oli nii huvitav ja selles nii palju lahtisi, jätkamist võimaldavaid otsi, et asusingi asja edasi uurima. Kõigepealt niipalju, et

onutütre uurimus haaras emapoolset Pärnu-Jaagupi kihelkonnast alguse saanud liini. Isapoolsete, Audru kihelkonnas elanud sugulastega, on side olnud nõrgem ja pole ka kedagi teist, kes oleks sealse sugupuu kokkupanekuga vaeva näinud.

Ma pole sidunud sugupuu uurimist praktilise kasuga, kuigi aegajalt on ju seda uurimistal rakendatud vägagi ainelistel eesmärkidel. Antiikaja prominentide, valitsejate ja kangelaste suguvõsas pidi kindlasti olema jumal ja veel varem väitsid metsikute suguharude ninamehed, et nad on lõvi, selle puudumisel aga hundi, karu või mõne teise vahva metslooma soost. Feodaalajal sai sugupuu uurimine sisse erilise hoo, sest siis määras genealoogiline side isiku asukoha ühiskondlikul redelil. Sellist tõusulainet on ka minu põlvkond näinud, kui hakati tagastama vene võimu poolt käest võetud varandusi ja ehedaid omanikke elavaina enam ei eksisteerinud, pidid aitama sugulussidemed. Arhiiviuste taga seisid siis pikad järjekorrad.

Kuid juba varem oleme näinud, kuidas koguni elu päästmiseks otsiti abi sugupuust. Eestis algas Teise maailmasõjaga seotud inimehäving baltisakslaste järgimisega füüreri kutsele oktoobris 1939. Sakslaste minek läände langes pea päevapealt kokku Punaarmee baasidesse marsiga idast. Sakslased, kellel säilinud kunagi lootused, et Eestil õnnestub kõrvale jääda juba alanud Teisest Maailmasõjast ja esimesel sõjasügisel laevale ei läinud, lahkusid kiiresti Saksamaale kevadel 1941, kui kõigile oli saanud selgeks, mida vene võim kaasa tõi. Kui esimeste minejate seas oli eestlasi vähe, siis hiljem oli neid, kes püüdsid seda teha toetudes genealoogilistele sidemetele, mõnikord ka sugupuud võltsides, juba sadu. Baltisakslaste minekuga kadus siit vähemusrahvus, seega inimrühm, kelle liikme sugupuu oli pandud kasvama Saksamaal või vähemalt väljaspool Eestit. Veelgi massilisem oli eestlaste liitumine 1943.-44. aastal lahkunud rannarootslastega. Jällegi oli tegemist pärilikel alustel eksisteerinud vähemusrahvusega. Ja nüüdki õnnestus nendega koos lahkuda eestlastel, kes suutsid kuidagi tõestada, et nende sugupuus voolab tilgake Rootsist pärit mahla. Neidki pidi aitama sugupuu, mida mõnikord ka poogiti ja mida võimud kontrollisid üsna lohakalt. See võimaldas jällegi sadadel eestlastel genealoogiat kasutades pääseda idast saabunud jõhkra vägivalla küüsisist.

Eestis likvideeriti kolmaski vähemusrahvus, seda küll ajutiselt. Need olid juudid. Kuid vastupidiselt eelmistele pidi see, kes püüdis elu päästa, nüüd tõestama, et ta ei pärine sellest vähemusrühmast. Siin sai ka võõrale ohtlikuks tema sugupuus voolav juudi veri.

Mulle on sugupuu uurimine olnud puhtalt hobi, kuid arvestades ülaltoodut on see tegevus olnud ääretult huvitav, seda enam, et saabunud sajandil, mida tuleks migratsioonisajandiks nimetada, hakkavad siin kasvavad sugupuud ikka enam põimuma Eestist eemal arenenud sugupuu harudega. Onutütar Evi jõudis uuringutega Põhjasõjani ja leidis sealt Karl XII armee sõjamehe,

kes oli jäänud tapluse tagajärjel siia ja sattunud meie sugupuusse. Kui rootslase lugu on pigem hüpoteetiline, siis päris kindlasti on mu vanaema vanema venna sugupuus hulgaliselt vene päritolu harusid, samuti on tema vennalapsi Eestist lahkunud ning asunud elama Pariisi ja Austraaliasse, kus on ka lahustunud viimasesse ühiskonda. Vanaema noorem vend aga siirdus Californiasse ja tema järeltulijaist on saanud ameeriklased.

Ka mu õe paiskas okupatsioon USAsse ja tema minia on hiinlanna. Tema väimees on küll eestlane ja lapselapsed räägivad eesti keelt, kuid on vähe lootust, et nemadki, Californias sündinud ja kasvanud Eestisse elama tulevad. Selle uurimine, kuidas on mõjunud võõraste mahlade imbumine sugupuusse või kuidas on Eestis kasvanud sugupuu haru arenenud võõras keskkonnas, lisab tegevusse omajagu põnevust. Kui lisada, et pea iga minu põlvkonna liikme saatusest võiks kirjutada põnevusromani, sest see on sattunud aega, mille märksõnad on okupatsioon, küüditamine, arreteerimine, mobiliseerimine, evakueerimine ja pagemine, peaks olema põhjendus genealoogiaga tegelemiseks piisav. Eelmine, minu vanemate põlvkond sündis üle-eelmisel sajandivahetusel, mu isa 1891., ema 1903. aastal. Seega sattus nende eluaega kaks maailmasõda, kaks enneolematut inimehävitamise aktsiooni. Esimesest õnnestus neil enam-vähem kahjustusteta väljuda, teine tõi kaasa mu isa hukkamise, ema ja minu küüditamise ja õe pagemise. Meie neljaliikmeline pere oli lõplikult lõhki. Minu põlvkond on pääsenud küll ühe maailmasõjaga, kuid seda hukatuslikum see eestlastele oli. 1935. aasta sügisel Pärnu I Progümnaasiumis minuga koos õppimist alustanud 50st poisist pääses ainult 5 eelnimetatud aktsioonidest puhtalt ja neistki üks viletsa tervise ja varase surma tõttu. Tosina poisi saatuse kohta puuduvad andmed, tõenäolikkult läksid nad sõjaväljal teadmata kaduma, hukkusid pagemisel sihtkohta jõudmata või ei julgenud anda paguluses endast märku, kartes sellest ohtu Eestisse jäänud omakseile. Üks võitles Omakaitses ja langes, üks varjus ja suri metsavennana saadud tervisekahjustusse, 11 võitles Saksa (kolm langes), kaheksa Vene (kaks langes) ja viis Soome armees. Kolm küüditati (üks suri Siberis); kolm evakueerus Venemaale, need kõik võeti Vene väkke ja üks seal ka langes; viis arreteeriti (üks suri vangistuses). Kõigi käest võiks küsida, miks ta ei läinud metsa, kui sõda puhkes, kui hakati arreteerima, küüditama, mobiliseerima ja evakueerima? Kui kerge on nüüd sellel, kes ei tunne tollast situatsiooni, öelda, et sellest supist eluga pääsemiseks oleks tulnud teha seda ja teine asi tegemata jätta. Minu põlvkond on elu näitelavalt lahkumas ja see sunnib kiirustama, et saada teada ja panna kirja, miks kõik on läinud just niimoodi ja mitte teisiti.

Suguvõsa uurimisel on kaks allikat, arhiivisäilikud ja inimälvus talletatud aines, mis võib heal juhul olla ka kirja pandud või viimasel aastakümnel isegi arvutimällu toksitud. Arhiivist ei leia me üldjuhul kuigi palju, vaid nime, selle taga sünni- ja surmadaatumid, mõnikord ka surma põhjuse, abiellumise, laste sünniaja. Vakuraamatust saame kätte ka arvud talule pandud koormise ja selle täitmise kohta. Kuid see kõik on vaid suguvõsa uurimise kondikava. Sellele saame liha kasvatada alles vahetute sündmustes osalejate või edasijutustajate mällu talletatu abil. Suguvõsaloo teeb tõeliselt huvitavaks sündmuste, seikade ja sidemete kirjeldus. See võimaldab anda hinnangu

elatud eludele, lubada mõttelõngal uidata oletuste vallas, kuidas oleks kulgenud üks või teine elukäik siis, kui võimaluse korral oleks valitud teine tee. Seda enam, et tagantjäreli tark, kui kõik on seljataga ja toimunust pilt olemas, on kerge olla.

Genealoogiaseltsiga ühinemine ei ole mind pannud suguvõsa rohkem uurima, sellega tegutsesin ma ennegi hoolega. Seltsiga liitumine on pannud mind tulemusi jäädvustama, neid kirja panema või arvutisse kandma. Selles suhtes on olnud eriti ergutavad Seltsi korraldatud näitused. Eks ole see ergutanud ka päevikut pidama ja varasemaid mälestusi kirja panema.

KADUNUD KÜLAS

Mari Andreksoni kogust "Vanaema õuelt"

Ojaaäres õitsevad sirelid
siin sügisel uibud täis looduse ande.
Rohtunud rada veel astujaid ootab,
sammeldunud kaevgi veel januseid ootab,
aga ma tean, siia keegi ei tule.
Põlistes puudes on kevade hellust,
suvede soojust ja talvede toredust.

Põlistes puudes on sügise nukrust,
kuid nad on ükski, neid keegi ei vaja.
Kunagi oli siin kellegi kodu,
kasteselt murult läks jälgede rodu,
karjakell kõlatas kadudes uttu.

Kus te küll olete kõik, kes siit kadunud?
Ise te läinud või minema pidanud?
Kodused seinad miks jätsite üksinda,
kodused rajad miks jätsite leinama?
Kus te küll olete kõik, kes siit kadunud?

Kokkutulekutest

MOODUSTASIME ELAVA SUGUPUU

Martinsonide suguvõsa kokkutulekutest

Inna Tomson

Martinsonide suguvõsa uurimisega tegi algust juba üle kümne aasta tagasi Luule Oosim. Ta hakkas uurima oma vana-vanaisa Aleksander Julius Martinsoni liini ning organiseeris ja viis läbi meie esimese kokkutuleku 1995.a. Läänemaal Metskülas. Kokkutulek toimus kunagise Võigaste mõisa juures pikniku vormis. Osavõtjaid oli tookord umbes 40 inimest. Kokkutulek algas lipu heiskamisega ning edasi räägiti suguvõsa eri liinidest. Kokkutuleku kõige vanem osavõtja oli Luule Oosimi ema Aliide-Rosalie Asu, kes tol ajal oli 88-aastane. Kokkutulekut kajastas ka Lääne maakonna ajaleht „Lääne Elu“.

Teise Martinsonide kokkutuleku läbiviijateks olid Luule Oosim ning mina ja see toimus aastal 2000 Raplamaal Kohilas – täpsemini Kohila Veski baaris. Osavõtjaid oli umbes 30 inimest, vastastikusele tutvumisele tuli kasuks ka küllalt väikene ruum. Avakõne pidas Luule Oosim ja päevakohase luuletuse esitas Kristin Tomson. Peale lõunasööki mängiti ringmänge ning tutvustasin kohalviibijaile Kohilat. Seejärel tegi Veski baari omanik meile ekskursiooni vesiveskisse ning

rääkis, kuidas kunagisel kaugel ajal veskis jahutegemine käis. Järgmise kokkutuleku ajaks määrati aasta 2003 ning läbiviijateks valiti Luule Oosim, Inna Tomson ning Ivi Gubinska.

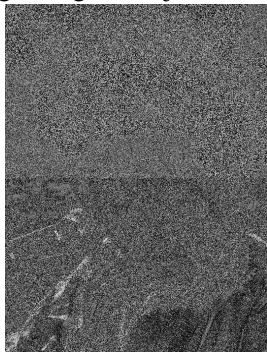
Peale seda kokkutulekut tekkis minul juba tõeline huvi selle vastu, kui palju meie esivanemaid oleks võimalik välja uurida. Aleksander Julius Martinson on ju ka minule vana-vanaisa. Algasid istumised arhiivis ja palju aitas mind genealoogija uurija Ülo Rehepapp, kes andis mulle uurimise suunad. Kogu töö tulemusena olin järgmise, meie kolmanda kokkutuleku ajaks välja jõudnud aastasse 1725, mil sündis meie kõige vanem välja uuritud esivanem Rautse Mart ning oli selgeks saanud, et meie suguvõsa juured ulatuvad Saaremaale Karja kihelkonda, täpsemini Karja kirikumõisa – tolleaegse saksakeelse nimetusega *Karris*. Oli selgeks saanud, kuidas pandi Rautse Mardi pojale Adole priinimi Martinson ning olid välja selgitatud Ado Martinsoni neli last. Nendest neljast lapsest kõige noorem – Karl Martinson ongi minu vana-vanaisa Aleksander Juliuse isa, ta noorem vend kandis nime August Ferdinand Martinson.

Kõigest sellest uurimusest tegin ettekande meie suguvõsa kolmandal kokkutulekul 2003. aastal Läänemaal Kukurannas. Toimus see vanas talumajas, mida kasutatigi igasuguste kokkutulekute ning ürituste läbiviimiseks ning algas traditsioonilise lipu heiskamisega ning sünnipäevalaste meespidamisega. Peale ühist lõunat tutvustasin kohalolijatele (30 inimest) enda viimaste aastate uurimistööd ning lubasin nende abiga edasi uurida. Järmise kokkutuleku organiseerimiseks 2006. aastal sain endale abiks Klaire Jaanuse ja Meelis Rauerti.

Martinsonide suguvõsa neljas ja kõige ulatuslikum kokkutulek toimus 5.-6. augustil 2006 Saaremaal Oitme matkamajas. Kõige suurem oli kokkutulek sellepärast, et selleks ajaks olid juba välja uuritud ka Karl Martinsoni noorema poja August Ferdinand Martinsoni järeltulijad. Osavõtjate arv oli 290. Osavõtjaid oli peaaegu tervest Eestist ning veel perekonnad Rootsist ja Brüsselist.

Kokkutuleku toimumise koht – Oitme matkamaja – oli kokkutulekuks väga tähelepanuväärne koht, kuna asub linnulennult umbes 10 km või ehk isegi vähem maad eemal meie kunagisest esivanemate talust – Rautse talust, kus elas esivanem Rautse Mart (sünd 1725) oma perega ning edasi juba tema poja Ado Martinsoni pere ja ka järgmine põlvkond Martinsone.

Kokkutulekule saabujaid võeti vastu Oitme matkamaja väravas, kus Saaremaa rahvariites neiu andis juhatus, kuidas ja kuhu paigutada autod ning juhatas tulijad registreerimislaua juurde, kus kõigile saabujaile anti rinda kinnitamiseks nimesildid üksteisega parema kontakti loomiseks.

Saabujad kinnitasid keha seljanka, maitstva kohupiimakooogi ja morsiga ning üritused võisid alata.

Kokkutulek avati laupäeval, 5. augustil kell 14.00 lipu heiskamisega Eesti hünni saatel ning peale minu tutvustamiskõnet (pildil autor kõnelemas) moodustasime õue-murule elava sugupuu. Kõik sugulased ja hõimlased said puuokste-harude kujuliselt paika pandud. Oleks olnud võimalus kõrgemalt pildistada, oleks saanud originaalse pildi, pidime aga piirduma erinevate gruppide piltidega. Nendest erinevate liinide sugulaste gruppidest sai tehtud ka pilti – igast grupist eraldi. Eraldi tõstisime esile üle 70-aastaseid suguvõsa liikmeid. Siin tuleb ära märkida, et meie suguvõsa kõige vanem liige Aliide-Rosalie Asu sai selle aasta 13. septembril 100 aastat vanaks ning kingitus lilled ja kommikarbi näol saadeti talle koju. Tänuõnad kuulusid ka Hilja ning Vello Varikule suguvõsa-uuringul osutatud abi eest.

Veel toimusid sel päeval sportlikud mängud nagu saapa viskamine ja võrkpall. Lapsed ja noored võistlesid eraldi. Tantsuõhtul astusid lavale kohalikud pillimehed ühes solisti Aare Tomsoniga. Kokkutuleku lõpetamine toimus pühapäeva hommikul lipu langetamisega. Lipu langetas sugulane Meino Uussaar, järgmise 2010. a. kokkutuleku korraldajana. Sellel kokkutulekul oli esimest korda kasutusele võetud ka Martinsonide suguvõsa kokkutulekute raamat, kuhu igauks võis kirjutada oma muljeid ja arvamusi kokkutulekust. Kui vaadata sissekandeid selles raamatus, siis jäid osalejad kokkutulekuga igati rahule.

Kokkutulekul käis ka kohaliku maakonnalehe „Meie maa” ajakirjanik Aare Laine, kes kirjutas kokkutulekust artikli ning tegi reportaaži kohalikule raadiole – Kadi raadiole.

Puuseppade suguvõsa kokkutulekust 5. augustil 2006. a Oja talus

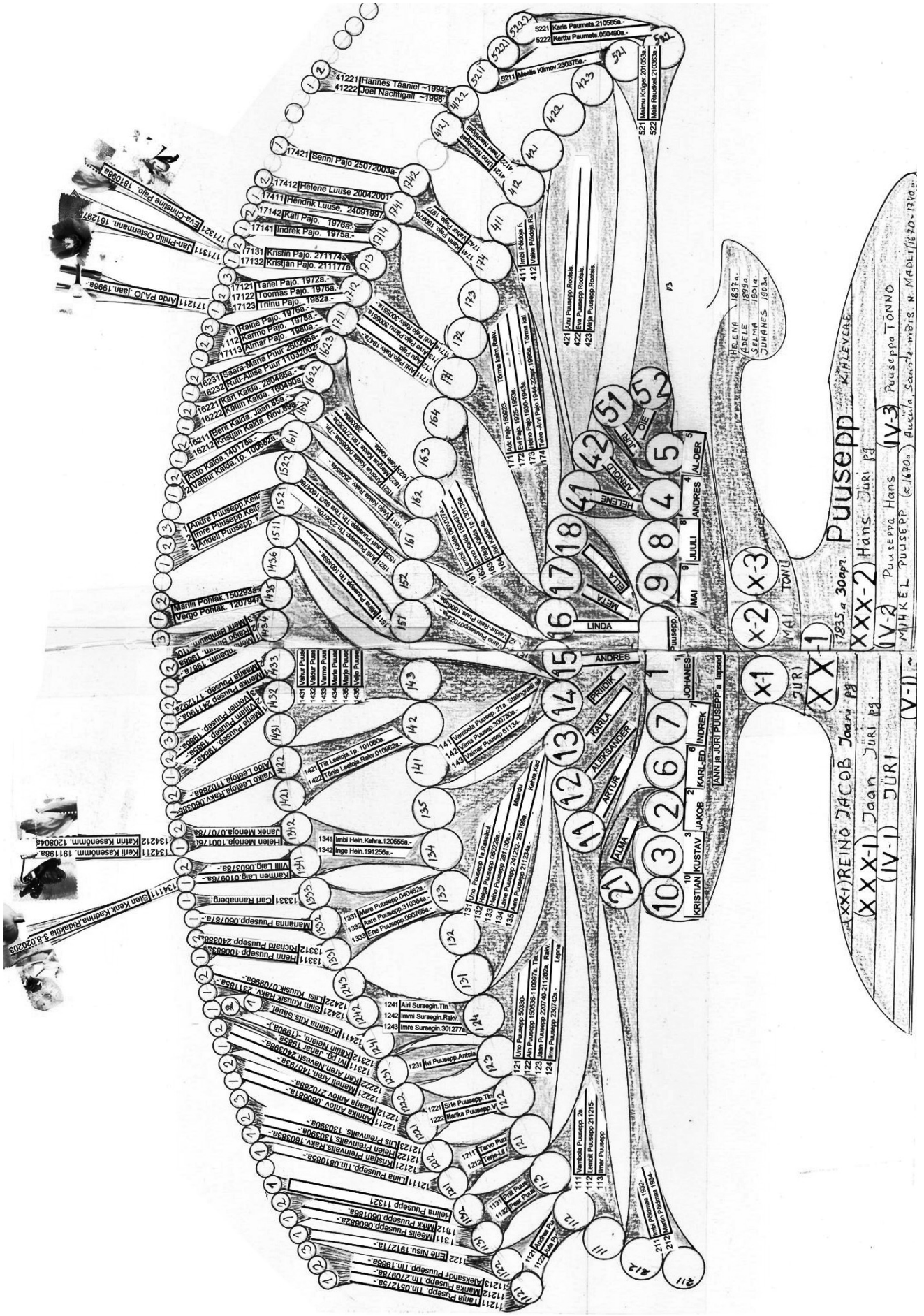
Valdur-Rein Puusepp

Lääne-Virumaal Vohnja küla Oja talus Puuseppade suguvõsa kokkutulekul 2006. a osales 53 inimest. Esimene kokkutulek toimus 1956. a Tõrma külas Kalda talus Rakvere vallas, seega 50 aastat tagasi. Kokkutulekud toimusid suvepäevade nime all.

Minu vanavanematel Johannesel ja Leenal sündis kaheksa last ja kõik kasvasid ka suureks. Vanaema matustel 1933. a oli 50 inimest ja vanaisa matustel 1937. a juba üle 60. Perekonnas oli tavaks kokku tulla iga jaanilaupäeval ja jõululaupäeval.

Kooskäimised kodutallu jätkusid 1941. a. 1941.-1954. a olid Puusepa suguvõsale rasked kannatusaastad. Vene okupatsiooniga harjuti

pisitasa ja esimene kokkutulek toimus 1956. a suvel. Organiseeriv perekond tavaliselt kattis laua põhitoiduga ning osalejad lisasid midagi kaasavõetud juurde. Nüüdseks on kaheksa venna-õe perekonnad juba laiali valgunud ja suvepäevadele koguneb rahvas vaid osaliselt. Kokkutulekud on vajalikud, et sugulased ikka üksteist ära tunneksid. Kooskäimistest on koostatud album osalejate nimedega ja ühisfotodega. Tore on meenutada aastate taguseid sündmusi ja inimesi.

Naisevõtt pole naljaasi

Tiina Tafenau

Isane loom tahab olla karja juht. Meesterahvas tahab olla samuti juht, tema on perekonnapea. Selle ameti valimine on elus oluline samm ja suure vastutuse algus. Ega siis muidu tekkinud kõnekäänd, et naisevõtt pole naljaasi. See oli ettevõtmine, mida tehti üks kord elus. Tuli kaaluda ja otsustada. Umbes sajand tagasi tekkis õigus abielu ka lahutada. Mehel oli võimalus oma tulehargi kõrvalt lahkuda ja uus kaasa otsida. Samuti võis naine joodiku mehe maha jätta ja lastega rahulikumat elu elama hakata. Aga abieluga kaasnes alati vastutus laste ees. Mehel tuli mahajäetud perele hakata elatist maksma, mis tihti kohtukulli juures välja mõisteti. Eriti hädas olid naised, kellel väike titt majas, aga mees ammu enne ilmakodaniku sündi kaabut kergitanud ja väitnud, et tema selle maimukesega kuidagi seotud ei ole. Vanades kohtulugudes on naised sageli iga hinna eest püüdnud tõestada, et lapse isa peab olema ka seaduse silmas lapsevanem ja aitama ilmakodanikku toita. Enamasti on lood lõppenud kohtus naisele kaotusega, sest kokkusaamised toimunud salaja võõra pilgu eest varjatuna ja katsus sellisel juhul tunnistajaid leida.

Nüüd on pereelus paljuski mehe seisus muutunud. Diivani-iluks olev isane olevus ei taha enam juht olla, talle sobib rohkem amet – hoolealune. Las naine teeb, toimetab ja toidab. Viimase sulaselgeks kinnituseks on see, et mees on hakanud kartma vastutust. Millise põksuva südamega sõideti vanasti

kosja, võeti veel sageli pudelist enne julgust, et sellist saatuslikku sammu astuda. Tihti oli märgata kuidas perekonnaseisuametniku ees seisval mehel käed värisesid. Mul pole olnud kunagi võimalust näha kas samamoodi värisevad mehe käed ka siis, kui ta võtab vastu asutuse juhi portfelli. Pole ju vahet kas olla direktor kodus või firmas.

Ajad on muutunud ja suhtumine samuti. On saanud tavaks proovida kuidas kooselu välja kukub, et olla kindel nii olulises sammus, et ühe inimesega aastateks leivad ühte kappi panna. Prooviti nädal, kuu, kaks ja siis unustatigi. Mehel oli diivanil hea elu ja vabadus võtta oma kompsud ning minna mõne teise lahke kaasa juurde. Kes see mees siis ikka sellisel juhul on? Perekonna pea igatahes mitte, äkki allüürnik, kostiline või ajutine öömajaline.

Mida annab naisele abielu? Eelkõige kindlustunde, et tema ise ja tema lapsed on kaitstud, tema kõrval on inimene, kes tahab ka nende eest hoolt kanda. Abielunaise poolt on ka seadusesilm, kes kindlustab tema ja laste tuleviku perekonnapea surma korral. Kas seda ongi nii vähe, et seda ei peaks tahtma. Ainult argpüksid mehed kelgivad nagu vägiteoga, et paber ei hoi kedagi koos ja mis meil niigi viga. Miks nad ei kelgi, et mina ei julge naist võtta.

Miks ma mehi materdan? Kes siis ikka naist võtab, kui mitte mees. Naine ei saa veel Eestimaal naist võtta. Samuti häbi, kui mehe ema pojale kaasa kosiks. Naist võtku ikka tulevane perekonnapea.

Kui lähed naista võttemaie...

Varematel aegadel, kui elu oli raskem, kallim ja juhtumuste vaesem, pööriti perekondlikele tähtpäevadele rohkem tähelepanu kui nüüd. Neid tähistati suurejooneliselt ja pidulikult. Kosjade ja pulmades pidamine vältas päevi ning need olid nagu omalaadsed etendused rohke kindlaksmääratud tegevustikuga.

Meie vanad kosja- ja pulmakombed, mis pärinevad kaugest minevikust, olid veel käesoleva sajandi algupoolelgi küllalt tuntud.

Kosjateremooniast ei saanud traditsiooniline laulurepertuaar, nagu see leidis aset pulmades peigmehe- ja pruudipoolsete sugulaste vastastikuste laulmiste näol. Küll aga peegeldavad paljud vanad laulud kosjameeleolusid ja –kombeid: kosjade ootamist, soovi saada meelepärane elukaaslane; õpetusi keda abikaasaks valida; kosilase ehtimist, kosjasõitu jne.

Päästame valla peiu jala,

*peiu jala peenarist,
kaasa jala kammitsasta...*

Laulsid neid sügisel vilja koristades, küllap vist mõeldes sellega, et sügisel pärast põllutööde lõpetamist hakkavad kosjaviinad sõitma – kaasa jalg pääseb kammitsast. Hilissügis ja talv olidki peamised kosjaajad.

Kuna noortel polnud oma elutee määramisel sellist vabadust ja iseseisvust nagu tänapäeval, tõid mõnikord oodatud kosjad kaasa meelegibedust ja südamevalu. Tihtigi otsustasid isa-ema, millal ja kellega peab poeg abielluma või kelle kosjad tuleb tütrele vastu võtta. Enamasti seisid selliste otsuste taga majanduslikku laadi huvid ja soovid. Noored ise loomulikult soovisid, et tulevane abikaasa oleks kõigepealt südamelähedane. Sellepärast pole ime, kui piiga lauldes palub ema:

*Ära mind pane paiga tõttu,
anna ära aseme tõttu!*

*Pane mind mehe meele tõttu!
Kui meil õnne, siis elame,
kui meil tervist, teeme tööda-
ei või õnneta elada,
terviseta teha tööda.*

Kui vanemad olid pojale sobiva neiu valmis vaadanud, saadeti väljavalitu juurde kuulueit, mõni vanem jutuosav naine. Tema ülesanne oli luua soodne pind peiu vastuvõtuks ja nii ta oma sorava jutuga kiitiski noormeest ja tema elamist-olemist. Ühtlasi silmitses kuulueit neitut ja püüdis ääri-veeri tema kohta lähemaid teateid saada, mida siis peiukodus edasi jutustada. Kosimine oli ju tõsine asi, siin ei tohtinud talitada uisa-päisa!

Nii kõhkleb noormees naisevõtmise eel:

*Ilus on neiu eemalt näha!
tühi teab tema südanta,
kuri tema kombe'eida –
ehk on sitikad seessa,
ussisugusid südamas.*

Tüdrukut soovivatatakse ettevaatlik olla ja mitte liiga noorelt võtta enda peale perekonnaelu raskusi ja kohustusi, sest

*...kaas ei pane kasvamaie,
mees ei meelta võttemaie.
Kaas tahab häida kanga'aida,
mees tahab meeli rõiva'aida –
iga kuu tahab uue kuue,
nädalas tahab seitse särki.*

Kui noortel endil oli kosjaasjades omavahel kokku lepitud, polnud kuulueide abi vaja. Kui noormees siiski kuulueide teele saatis, siis selleks, et neiuile erilist heameelt valmistada. Sellisel puhul viis kuulueit kaasa ka kingitusi, tavaliselt paar rätikut.

Kuulueide lahutamatu kaaslane kuuluretkel oli pudel viina – kuulupudel. Kuulupudelil oli täita oluline osa: võeti kuulupudel vastu ja joodi sellest, võis loota kosjade õnnestumist. Avamata

kõrvalepandud kuulupudel tähendas järelemõtlemist, kuulupudeli tagasilükkamine oli muidugi kosilase tagasilükkamine.

Kui kuulupudel vastu võeti, järgnes umbes nädala pärast peigmehe kosjasõit koos isamehega.

Enamikus paikades sõideti kosja neljapäevadel. Neljapäev – vanade eestlaste püha – pidi olema eriti õnnelik päev uue elu alustamiseks.

Kuufaasidelgi oli omajagu tähtsust: soovitatav oli kosja minna noore kuuga, see pidavat tagama, et noorik kauaks nooreks ja ilusaks jääb. Ka andvat noorel kuul kosimine lasteõnne.

Kosja mindi hobusega, elagu pruut kas või naabertalus. Ja kosjasõit pidi olema tore: uljas, hoogne, talvel aisakellade helinal. Kosjasõidule läks talu parim hobune.

Kogu varustus valiti olemasolevast parim. Saani või vankrit ehtis uhke kirju tekk, look oli sageli kirjuks maalitud. Kosilane esines parimas rüüs:

*Hellakene, vennakene,
kui lähed naista võttemaie,
tule mult luba küsima!
Ma annan aidast uue kuue,
keldrist kena kübara,
peningilta peiu särki,
varna pealta valge räti –
siis mine naista võttemaie.*

Kosjasõidul jälgiti igasuguseid endeid ja püüti nende abil kosjakäigu õnnestumist või ebaõnnestumist ette näha. Astus hobune aiste vahele parema jalaga, oli õnnestumist loota. Pahema jalaga astumine, äpardus teel, samuti ka see, kui midagi maha unustati, ennustas halba. Vastutulijatest olid kõige ebasoovitavamad vana naine ja must kass.

Jätukub

Tekst on ajakirjast „Nõukogude Naine“ nr 6 1959. a

Kuidas Võru noormehed nekrutiks läksid. (katkend Robert Lina mälestustest)

Mina lõpetasin 1914. a kevadel Võru Kreiskooli, mis tollel ajal oli ümberristitud kõrgemaks Algkooliks, mis võrdus nelja klassi gümnaasiumile, seega omasin teise järgu hariduse. 1914. a võeti mind sõjaväkke vastu ja määrati minu kerge kaalu tõttu ratsaväkke ning pidime sõitma Novgorodi kubermangus asuvasse ratsakaardiväe tagavara diviisi.-----

Sõda oli kestnud kolm kuud. Lahkumine kodus isa-ema ja lähemate sugulastega oli küllaltki kurb ja pisaraterohke - tuli ju minna sõtta. Ka Võru puhkpilliorkester, kus ma mängisin, mille koosseis oli sõja tõttu kokkukuivanud 9-le mehele, tuli mind vaksali saatma.

Mul endal tuli siis ärasaatmisel omale marssi mängida. Tol ajal oli kombeks, et igale nekrutile kingiti üks hõbe rubla. Neid rublasi kogunes nii palju, et pidin osa paberrahaks ümber vahetama. Peale selle oli kombeks, et igal nekrutil pidi mütsi juures olema lill. Oktoobri kuus muidugi oli paljudel lill paberist.

Võru vaksalis seisis pikk rong, mis oli noori mehi täis, igas kaubavagunis 40 meest. Need mehed läksid kõik jalaväkke. Meid ratsamehi oli Võrumaalt 15 meest ja meile oli reserveeritud eraldi kaubavagun. Öhtul hilja jõudsim Pihkvasse, kus tuli meil teisel hommikul istuda Novgorodi rongile. (kirjaviisi muutmata) /Väljavõtte tegi Helgi Onno/

Näituste külalisraamatust

Kokkuvõtte viimaste näituste sissekannetest seltsi külalisraamatusse.

Sealt võib leida tänu alates tavalisest kuni hiiglasuureni, et näitus on super; nentimist, et inimese fantaasial pole piiri ja et see kajastub sugupuude vormistamisel (Põlvamaa kodu-uurijad); et näitused on huvitavad ja inspireerivad; et leiti oma suguvõsa haru jne. Võrumaa näituselt Võru muuseumis (25.02.–31.03.2006) graafik ja arhitekt Lilian-Hanna Taimla kirjutab teksti lõppu: „Leidsime omagi pere kõik liikmed siit ja kes juba läinud eel nendega kohtume taevas. Seniks aga palju Jumala õnnistust siinses maapealses elus.“ J. Salmistu: „Puid on palju, üks vahvam kui teine! Endale meenutan – üks foto räägib rohkem kui sada sõna. Aitäh kõigile vaevanägijaile – töötajatele – lõputu töö tegijaile.“ „Au ja kiitus kes on muret tundnud oma juurte algallikatest. Sellest on suur kasu järelepõlvedele, et saada indu eestluse säilitamisel.“ (22. 03. 2006. – allkiri mitteloetav).

Mehkama näituselt Mõniste muuseumis (19.-25.06.2006).

Asta Pazuhaniš (Elmar ja Olga Puuseppade tütar) Puuseppade suguvõsast teatab, et korraldades 04.08.2001. Puuseppade suguvõsa kokkutuleku, ei lootnud ta, et noored suguvõsa liikmed hakkavad nii agarasti sugupuud uurima. Ta soovib tänuavalduses edu ja kannatlikkust kõigile

suguvõsaurijatele, et iga inimene teaks oma juuri, enda alguse algust.

24.06.2006. külastasid näitust Pangi suguvõsa kokkutulekust osavõtjad ja said innustust sellest näitusest.

Hr. Vaido Kokk kirjutab: „Täname meeldiva üllatuse eest ja selliseid üritusi võiks rohkem olla, oleks ainult ettevõtjaid.“

Kanepi kihelkonna sugupuude näitus (11.08.-08.09.2006.).

„Tänuväärt üritus! Tänu tegijatele! On ka millest „malli“ võtta. Visadust selle töö jätkamisel.“ (Maimu ja Aare Sõna Tartust).

Päevaraamatust on võimalik välja lugeda, et külas käisid Viljandi osakonna liikmed, proudad Helvi Hödrejärvi ja Ester Kerge sugulastega, Jennie Liz Horton New-Yorkist ja hr. Albert Futhlage – Haagis asuva Hollandi tsentraalse genealooogia büroo aseesimees. Kindlasti käis kohal peale korraldajate ja eksponaatide omanike ka teisi seltsi liikmeid, kui nad ei ole külalisraamatusse jälgi jätnud.

Pahupoole pealt tuleb mainida, et vaatamata eelhoiatusele on üks mees jällegi raamatut sodinud oma loetamatu käekirja ja näitust mitte puudutava jutuga. Ühele lehele on lapsed ka kritseldanud ebaviisakaid joonistusi.

Kokkuvõtte tegi A. Roomets

Seltsi arhiivi laekunud...

- Polli vallast pärisnime saanud inimeste sugupuud /koostanud Nigul (Nikolai) Veevo. 2005. – 74 lehte
- Koidula Ameerikas Harjumaa Kiili vald. Jüri kihelkond, Kurna – Mõisaküla ajaloo. – Kiili, 2005. – 87 lk.

Väljavõtteid loetust

Helen Piisang **PÕLTSAMAA LINN AJAKIRJANDUSE PEEGLIS aastail 1926-1939**. Väljaandja Põltsamaa muuseum 2006.

„Eestlasi pidas Lilienfield (Friedrich von - Uue-Põltsamaa mõisaomanik)ᄁ väga barbaarseks rahvaks. Mõisad ja nende juurde kuuluvad hooned võeti ära ja anti need rahvale, kes neid küll muidugi niiviisi ei kasutanud, nagu seda sooviks parunihärra, kuid ta saab sellest siiski aru. Kuid

Eesti Wabariik võttis ära ka aadlitiitlid, Balti aadli kallima vara; vürstid, krahvid, parunid ja von`id, ja hävitas need lihtsalt ära. Oleks nad ülendanud oma mehi veel aadli seisusega nagu: vürst Päts, parun Einbund ja krahv Mihkel Martna, siis oleks see olnud arusaadav. Eestlased suhtusid Lilienfieldi vastavalt sellele, kuidas endine mõisnik nendesegi.”

ᄁ - toimetuse märkus.

Uusi raamatuid

Saarlaste elulood IV, kogunud Paul Tamkivi. Saarlaste ühendus 2006.

Andrei (Grum) Ruumeti kirjutisele on kirjutatud eessõna meie seltsi ja saarlaste ühenduse liige Aldur Ruumet, Andrei venna pojapoeg. Katkeid

sellest pikemast kirjutusest on ilmunud ka Põlvnemisloos.

Tuntud elvalasi läbi aegade. Tartu 2006. Koostajad Lembit Ainsoo ja Uno Ainsoo.

Heino Gustavson. **KÕIGE VANEM ELUKUTSE.** II trükk. Olion 2006.

Soovitame lugeda

Aleksei Peterson. „**Eesti maarahva elust XIX sajandil**” Tartu 2006.

Karl August Hindrey. **TANIEL TÜMMI TÄHELEND**, Eesti Raamat 2006.

Romaan tööka ja tahtekindla moonakapoja kujunemisest rikkaks ärimeheks.

Omar Volmer. „**Tõstamaa kihelkonna ajaloo**st. **13. - 20. saj.**” As Atlex, Tartu 2006.

Johan Cristoph Brotze. **ESTONICA.** 2006.

Mahukas teos vanaaegsetest Eesti linnadest, hoonetest, ametitest, talupoegade elust jms.

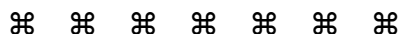
Kes oli...

parun (sks k Baron) e. parunihärra – vabahärra, keskajal Lääne-Euroopas kuninga, keisri vm suurfeodaali otsene vasall; hiljem aadlitiitel, üks (alam)aadli tiitleid.

Paruness – paruni tütar või naine.

Hallparun – suurtalunik.

Punaparun – kõnek nõukogudeaegse põllumajanduse juhtivtöötaja halvustav nimetus.

Tutvustus

Pärnumaa Koduloolaste Seltsingu leht KODULOOLANE alustas ilmumist 2003. aastal. Viimane 13. number kannab daatumit mai 2006 ning hüüdlause „Pärituult Pärnumaalt”. Leht ilmub Pärnumaa Omavalitsuste Liidu ja mitteühinenud Audru, Häädemeeste ja Vändra valdade omavalitsuste toel. Lehte toimetavad ka meie seltsi liikmete nimekirjas olevad Ester Kerge ja Mart Liira, trükib Hansaprint OÜ Pärnus. Lehe hind on 10 krooni, ettetellimisel 8 krooni ja seltsingu liikmetele 5 krooni.

KODULOOLANE kajastab üksikasjalikult seltsingu tegevust ning ühisüritusi EGeSi osakondadega. Samasugust kajastamist leiavad ka meie tähtsamad ettevõtmised ning juubeliüritused. Leht on 16-leheküljeline, mis annab võimaluse artikleid illustreerida rohkearvuliste fotodega. Rubriikide

pealkirjade näite toon kahest viimasest lehest. Need on: Seltsingu tegevusest, ülepiiride koostöö ja lõunanaabrite juures, juurte juurde ja suguvõsa kokkutulek, olemislugu, koduloo teabetuba, Võrumaa sugupuud, genealoogid, mälestusi möödunud suvest, meenutusi, õnnitlused ja soovid ning mälestame. Tutvustatakse ka uusi trükiseid.

On uhke tunne teada, et seltside koostööst ja KODULOOLASE artiklitega varustamisest võtavad aktiivselt osa ka teised meie Pärnu osakonna liikmed Helbe Merila-Lattik, Marje Neitsov, Sergei Seeland, Priit Nugis (väsimatu fotograafina) jt. Lehe „mootoriks“ on aga väsimatu Mart Liira, kes jõuab käia peaaegu igal dokukandi ja üle-eestilisel üritusel ning laulda selle kõrval veel EMLSi M. Lüdigi nimelises Meeskooris.

Õnnitleme

Camille-Felicia Streff - 8. oktoober - 75

Vambola Villem - 28. november - 75

Meie autorid

MARI ANDREKSON

Tänase lehe luuletuse autor tutvustab end niimoodi: Kui mõelda nii, et inimese elus nagu looduseski on aastaajad, siis minu elujärg on sealmaal, et sinilillede ja sirelite aeg on möödas. Praegu kahlan

ma oma seitsme aastakümnega sügislehtedes ja ees ootavatele hallaöödele ei mõtle. Aga mälestused sinilillede ja sirelite ajast, olgu need

rõõmsad või nukradki, aitavad mul praegugi näha elu helgemat poolt.

Sündisin ühel mihklikuu pühapäeval Tori valla Kingu metsavahi peresse neljanda lapsena.

Pean end põliseks torilaseks, sest siin on elanud mu esivanemad mitme põlve vältel ja siin elavad ka kõik mu lapsed.

Olen ema viiele lapsele, vanaema kümnele lapselapsele ja vanavanaema neljale lapselapselapsele.

VALDUR-REIN PUUSEPP

Sündisin Rakvere vallas, Tõrma-Metskülas Tabani talus 18. juunil 1939. a. 9-aastasena küüditasid vene okupandid mind koos emaga Siberisse Krasnojarski kraisse, Usinski rajooni. Vend sai küüditamisööl põgenema ja jäi üksi Eestisse. Isa vangistasid venelased 1946. a, tagasi toodi halvatusena 1956. a. Tädi viidi Siberisse 1941. a. Kodumaale sain tagasi 1956. a.

Mul on suur pere ja on väga hea, soe ja turvaline tunne olla kui mesilasema oma hoolitseva ja armastava sülemi keskel.

Elule tagasi mõeldes arvan, et mul on vedanud. Kõik, mis on elus tähtis, see on mul olemas. Kodu, lähedaste armastus ja toetus, suur varandus pere näol, head sõbrad ja paljude inimeste sõbralik suhtumine.

Keskkooli lõpetasin venekeelsena Tapa linnas. 1958-1961 õppisin Tallinna Ehitustehnikumis. 1962-1965 teenisin vene sõjaväes. 1984. a lõpetasin kaugõppes Tallinna Polütehnilise Instituudi ehituse ökonomika ja organiseerimise erialal. Töötasin erinevatel ehitustel kuni 1995. a. Alates 18.06.1995 olen pensionil. Olen lesk, peres kaks poega ja elan Tallinnas.

TIINA TAFENAU

Eluloolised andmed: sündinud 16. juulil 1962. aastal Viljandi linnas. Isa Johan Piir ja ema Leida (sünd Patune), ristitud 11. juulil 1991, leeris 14. juuli 1991 Tarvastu koguduses, abiellunud 12. septembril 1981 Tartu linnas, laulatatud 2. septembril 2006 Viljandis Pauluse koguduses, lugemisoskus väga hea, piibli ja katekismuse tundmine hea (ma ei tea, kas viimane kusagil kirjas ka on), kirikumaks 1991. aastast alates tasutud, surnud veel ei ole.

Vähem tähtis osa eluloost. 1969. aastal alustasin kooliteed Viljandi Internaatkoolis, mis lõpetamise ajaks kandis nime Viljandi 5. Keskkool. 1980-1985 õppisin Eesti Põllumajanduse Akadeemias, mille lõpetamisel sain vet.-arsti kutse. Värske rebasena olin tutvunud oma tulevase abikaasa Maiduga ja järgmisel sügisel olime ametlikult abielus. Tartus sündisid lapsed Mait ja Margus. 1985. aastal asusime mõlemad abikaasaga tööle Võrumaale Sõmerpalu sovhoosi. Seal sündis meie kolmas poeg Maanu. 1988. aastal kolisime Viljandimaale ja minust sai Vambola kolhoosi seakasvatuse- zootehnik-selekttsionäär. Siis tabas mind vist kutsehaigus. Olin Võrumaal näinud Reiljanite ja Hussarite joonistatud sugupuid. Tahtsin ka endale

midagi sarnast. Tegelesin põhjalikult ema, vanaema ja teiste sugulaste küsitlemisega ja sain andmeid ka ühelt tuttavalt perekonnaseisuaktide büroost. EGeS Viljandi osakonna loomise koosolekule minnes oli mul juba kaust kaenla all. Pärast Aadu Musta juhitud kahepäevast arhiivkursust, hakkasin ka Tartus ürikutes tuhnima. Kui uurimine vahepeal toppama jäi, panin paberid mõneks ajaks kalevi alla. Sellel ajal olid uurijatele ainult revisjonikirjad kättesaadavad. Kuna Puiatu mõisa kohta olid säilinud materjal 1782, 1792, 1811, 1850 ja 1858. aasta kohta, hakkasin kirja panema kogu materjali selle piirkonna kohta – nii sai minust küla-sugupuu-uuriija. Nüüd püüan tõestada, et kõik on kõigiga sugulased ja sisestan oma arvutisse kõikvõimalikke isikuid ja nende eluloolisi andmeid.

Hilisem elulugu. 1991 sündis neljas poeg Marten. Mul on ka lapselapsed Kasper ja Lisette. 1993 lõpetasin Viljandi Õppekeskuse, mille diplomil on kirjas koka, õmbleja, käsitöömeistri ja masinkirjutaja kutse. Tööd ja leiba olen saanud veel OÜ Karpos õmblustöökoja juhatajana ja lf Eesti Kindlustuses müügiesindajana

Meie hulgast on lahkunud EGeS Tallinna osakonna liige ja Tallinna Linnamuuseumi Kodu-uurimise ringi liige Laine Repnau (2.03.1927-20.09.2006).

Laualehe toimetus:

Toimetaja: Ants Roomets
Tehniline toimetaja: Eva Niglas
Toimetuse liige Ants Härma

Kirjad: 12614, Akadeemia 70 – 13
Telefon: 677 5011
E-post: antsroomets@hotmail.ee
E-post: evaniglas@hotmail.com